

МЪСЕЧНО ИЛЮСТРОВАНО РЕЛИГИОЗНО СПИСАНИЕ.

Год. IX.

МАЙ 1900.

Брой 5.

ЮБИЛЕЙНИЯТЪ

Съборъ на Българското Евангелско Дружество.

Българското Евангелско Дружество отпразднува тази година най-тържествено 25 годишнината на своето организиране. Годишниятъ съборъ съ особено приготвена програма се държѣ въ Пловдивъ отъ 13-й до 17-й миналий м. Априлъ. На този съборъ присъствуваха почти всичкитѣ Евангелски пастри и проповѣдници отъ Южна България, Софийскитъ и Кюстендилскитъ пастри, двама пастри отъ Сѣверна България, Американскитѣ мисонери Кларкъ и Хаскелъ отъ Самоковъ, Хаусъ отъ Солунъ, Бондъ съ госпожата си отъ Битоля, Г-ца Стоунъ отъ Солунъ и двама пастри Българи отъ Македония: Г-да Кимовъ отъ Струмица и Христовъ отъ Банско, Разлогъ. Освѣнъ тѣзи бѣха и много посѣтители отъ разни мѣста на Южна България и отъ Софийско.

Нека кажемъ, че разпорежданията за приемането и нагостяването на гоститѣ бѣха въ всѣко отношение прѣвзходни.

Съборътъ се отвори въ Четвъртъкъ, на 13-й миналий Априлъ, съ молитвено събрание водено отъ Г-на Пачаджнева, Бургазский Ев. проповѣдникъ. Това събрание, на което зеха участие мнозина въ молитва и говорене, бѣше живо и назидателно; сѣщотѣй бѣха живи и другитѣ молитвени събрания, държани прѣвъ сесията на Събора.

Слѣдъ молитвено събрание се отвори първото редовно засѣдание на събора подъ прѣдсѣдателството на Г-на А. С. Цановъ, единъ отъ главнитѣ основатели на Дружеството. Чете се рапортътъ на Дѣловодителя В. Поповъ и рапортитѣ на делатата при Мисонерския Съборъ и на онзи при Научно-Богословското и Дѣвическо Училища въ Самоковъ. Прѣдстави се равномѣтката на Дружеството, която ще бѣде печатана въ *Изложението* на Бълг. Еванг. Дружество. Слѣдъ това се пристѣпи къмъ избирането на ново настоятелство за годината 1900/1901 г. Избраха се по тайно гласоподаване и съ вышегласне, за прѣдсѣдателъ: Ив. Я. Съчановъ, подпрѣдсѣдателъ М. Н. Поповъ, дѣловодителъ: А. С. Цановъ, секретаръ: Ив. М. Цаковъ, касперъ: В. Поповъ. Съ тайно гласоподаване се избраха и десетъ-тѣ членове на така нарѣчената *Изпълнителна Комисия*, която има да върши твърдѣ важна работа заедно съ настоятелството. Другитѣ служители на Дружеството — книжаръ, прѣгледвачи на книги и пр. се избраха по явно гласоподаване. Въ всичкитѣ частни засѣдания държани въ Петъкъ и Сѣбота, на 14-й и 15-й миналий Априлъ, се обсъждаха обстоятелствено въпроси, касающи се до доброто уреждане и потикване на напредъ дѣлото Божие между нашия народъ.

Сказкитѣ се държаха въ новопостроената, но недоправена още Българска Евангелска Черква, която е безпорно най-голѣмата и най-

хубавата Евангелска черква въ България, и пегли въ Българския полуостровъ. Прѣдметътъ на първата сказка бѣше: „*Майскитѣ и Учителитѣ като Възпитатели.*“ Сказчицитѣ Г-да Д-ръ Х. К. Хаскелъ и Д. Н. Фурнаджиевъ бидоха изслушани съ голѣмо вниманае. По втората сказка: „*Мойсей и Дарвинъ*“ говориха Г-да А. С. Цановъ и Д-ръ П. Ив. Шоповъ. Първиятъ сказчикъ прѣдстави въ краткъ Дарвиновата теория за развитието, която е направила много шумъ, но не е още доказана. Слѣдъ туй той счете за нужно да опровергае книгата на Цюрихския професоръ Додела, подъ заглавие „*Мойсей или Дарвинъ*“ и показа до какви неѣпости достигатъ нѣкои отъ Дарвиниститѣ, които въ своето заслѣпление отиватъ много по-далечъ отъ Дарвина. Вториятъ сказчикъ по сѣщия прѣдметъ, Д-ръ П. Ив. Шоповъ като медикъ се постара да опровергае изговѣритѣ на крайнитѣ Дарвинисти, които изпадатъ въ материализмъ и атеизмъ, като особено напре върху факта доказанъ отъ химията, че *атомитѣ* сѣ зависими единъ отъ други и слѣдователно *не могатъ* да бѣдатъ вѣчни. По третата сказка. „*Нѣкои отъ народнитѣ язви и какъ да се прѣмахнатъ*“ говориха Г-да Ив. М. Цаковъ и С. Момчиловъ. Главнитѣ язви: ожесточеното партизанство, безвѣрнето и тѣсносвързаната съ него безправственостъ се живо прѣдставиха отъ сказчицитѣ. Първиятъ говорителъ настоя на проповѣдването Евангелието като главно срдство за прѣмахването на тѣзи и всички други язви, отъ които страда народътъ ни. Всичкиѣ сказки се държахъ вечеръ отъ 8 до 10 часа и на тѣхъ присѣтствуваха отъ 500 до 600 души — мъже, жени и дѣца. Никога до сега на сказкиѣ на Бъл. Еванг. Дружество не е имало такъво голѣмо число слушатели.

Въ Недѣля, Априлъ 16-й, се извърши тържествено богослужението прѣдъ многобройно събрание въ новата черква. Словото се държѣ отъ Сойфийския пастиръ М. Н. Поповъ върху текста: *Както Ме Отецъ проводи, и Азъ провождамъ васъ*. (Иоан. 20; 21). Темата: *Посланието на черквата*, обширно се разви отъ проповѣдника. Слѣдъ пладнѣ, сѣщия день, отъ 3—4 часа се отслужи Господнята Вечеря, и отъ 8—10 часа вечерята се извърши пакъ редовното богослужение. Словото се държѣ отъ Г-на Д-ра И. Х. Хаусъ,

мисионеринъ въ Солунъ. Текстътъ: „*За това, царю Агриппо, не бѣхъ непокоренъ на небесното видѣние*“ (Дѣян. 26; 19) се живо разви и практическите отъ тѣзи думи поучения се обясниха на слушателитѣ.

Въ Понедѣльникъ, Априлъ 17-й, Изпращателното Събрание, държано въ старото помѣщение на Еванг. черква отъ Пловдивския Пастиръ Ив. Я. Сѣчановъ, бѣше трогателно. Водителътъ, слѣдъ като поблагодари на присѣтствующитѣ на събора отъ разни мѣста на Южна и Сѣверна България и Македония, помоли всички да иматъ за девиза прѣзъ живота си, *пълно посвѣщение Господу*. Молитвитѣ и говоренията, въ които мнозина зеха участие, бѣха усърдни и назидателни. Богъ изобилно да благослови дѣлото, което се е завзело да върши Българскѣто Евангелско Дружество въ нашето отечество. Всѣкой, който живо съчувствува на това дѣло, може да помага чрѣзъ даване волната си помощъ въ пари или въ какви да било други подарѣци на Дружеството. *)

ДВАМАТА

Южно-Африкански Прѣдсѣдатели.

Францискъ Е. Кларкъ, докторъ по богословието, пише слѣдующето за двамата републикански прѣдсѣдатели, които воюватъ противъ Англия днесъ: —

„Прѣди нѣколко врѣме имахъ привилегията да се срѣщна съ двамата прѣдсѣдатели, Крюгеръ и Щайнъ, които, ако и да живѣятъ въ единъ далеченъ жгълъ на земята, пакъ имената и подвизитѣ имъ прѣзъ послѣднитѣ мѣсеци сѣ били почти единствениятъ прѣдметъ на разискване по цѣлия свѣтъ. Това е особено вѣрно за Павелъ Крюгеръ, „Умъ Полъ,“ или „Чичо Павелъ,“ както обикновено го наричатъ неговитѣ поданници; и ако и войнишките способности на прѣдсѣдателя Щайнъ да сѣ били нѣкакъ си замѣглени прѣдъ всемирното око, пакъ той не по-малко заслужва удивлението и ржкоплѣсканията на свѣта.

Малцина днесъ сѣ толкозъ добръ извѣстни

*) Горниятъ отчетъ, ако и по необходимость краткъ, ще даде, надѣваме се, добро понятие на тѣзи, които не сѣ могли да присѣтствуватъ за тазгодишния съборъ на Бълг. Еванг. Дружество.

по лицето на земята колкото е Павелъ Крюгеръ. Кждѣто и да го видимъ — дори и въ най-карикатурната му форма, пакъ го познаваме. Лицето му е като онова на Хорація Грили, *) покрито съ груби чърти, и угрижено и замислено като онова на гениалния философъ. По цѣлия образованъ свѣтъ неговото име и неговиятъ ликъ сж пълнили страницитѣ на дневнитѣ и седмични вѣстници и списания.

Не е мжчна работа за единъ човекъ да има свиждаие съ стария прѣдсѣдателъ. Той едва ли може нѣкога да се скрие отъ публиката въ малкия столбченъ градъ Претория, даже и да би искалъ. Царетѣ и княвоветѣ могатъ и се криватъ изъ голѣмитѣ градове, и много пѣти, когато излизатъ изъ градоветѣ или столицитѣ си, тѣ се маскиратъ; обаче Крюгеръ никога не може да избѣгне окоото на стотини и хиляди хора, които знаятъ всѣки жгълъ на дома му, и при това знаятъ гдѣ и кога ходи, — кога спи, кога става, кога чете Библията, кога се моли и кога псалми пѣе. Той не се огражда съ гвардия, нито пъкъ нѣкога е помислювалъ да излѣзе изъ града, или да отиде до „Щатския Домъ,“ безъ да знаятъ това съсѣдитѣ му и цѣлиятъ градъ съ дѣцата заедно. Гражданитѣ могатъ да го чуютъ, (ако се услушватъ), като той се моли съ отворенитѣ си прозорци къмъ Ерусалимъ, и никакъ не е за очудване, че многократно сж го чували да прочита съ високъ гласъ 83 псаломъ... „Защото ето неприятелитѣ ти правятъ мжтежъ, и онѣзи, които Те мразяха дигнаха глава Рекоха: елате да ги изтрѣбимъ отъ между народитѣ и да се не поменува вече името на Израила. Защото всички заедно се нагласиха, направиха съюзъ противъ Тебе. Покрий лицата имъ съ безчестие, за да потърсятъ името Ти, Господи. Да се постидятъ и да се ужасятъ за всегда и да се посрамятъ и да погинатъ, да познаятъ, че Ти, комуто името е Иеова, единъ си Вишнй надъ всичката земя.“

При това когато прѣдсѣдателъ Крюгеръ е въ скромния си домъ, той не се обсажда съ въоржжени войници, нито пъкъ жилището му е укрѣпено съ непроходими стѣни. Той е истински демократъ и свършено до-

стѣпенъ за всѣки, който би пожелалъ да говори съ него. Азъ го намѣрихъ една вечеръ сѣдналъ на балкона на кжщата си, отъ двѣтѣ страни на балкона, гордо изглеждаха два мраморни лѣнове, подарени нему отъ Барне Барнато. Прѣдъ кжщата се разхождаше, ту напредъ, ту назадъ, единъ солдатинъ. Заедно съ Крюгера на балкона сѣдѣше единъ младъ земледѣлецъ, безъ яка и вратовръзка, и небрѣжно облѣченъ като всѣки чифликчия, обаче Прѣдсѣдателъ му говореше тѣй любезно и фамилиарно, като че прѣдъ него стоеше синъ му или пъкъ внукътъ му. И за чудене ли е, че тойън младъ селянинъ любил и почитал Прѣдсѣдателя си и го наричал „Чичо Павелъ?“

Азъ бѣхъ прѣпоржчанъ на Крюгера отъ нѣмския посланикъ, който имѣ любезността да ми стане прѣводчикъ. защото Прѣдсѣдателъ не желае да говори английски ако и да казватъ, че той познава добръ този езикъ.

„Вие, единъ отъ янкитѣ ли сте, които като видятъ зора, тичатъ при кралицата?“ бѣха неговитѣ първи думи, които той изрече съ малко усмихнато лице, (защото той има обичай да се шегува по този начинъ съ живущитѣ въ южна африка Американци). Подиръ туй той ми даде да разбере, че неговитѣ симпатии и уважения къмъ американския народъ сж най-дълбоки.

Но когато почнахме да приказваме за религията, лицето на стария буръ свѣтна, като да бѣ намѣрилъ темата на сърдцето си. Азъ поздравявамъ и сърдечно приемамъ всѣки човекъ въ нашата страна, който дохожда въ името на Господа Исуса Христа, каза той. „Когато ний любимъ Христа,“ тогазъ една невидима верига ни свързва всички заедно. Азъ любя всички, които любятъ Христа,“ прибави Прѣдсѣдателъ. Тогазъ азъ му казахъ, че въ Америка, и ние сжщо се гордѣемъ и се радваме, че имаме християнски прѣдсѣдателъ. „Много се радвамъ за това, защото народътъ, който се бои отъ Бога и пази заповѣдитѣ му, е единчкиятъ благоденственъ и успѣшенъ народъ,“ отговори дѣдо Крюгеръ. Азъ неможехъ да не се трогна отъ искренности на Прѣдсѣдателя. Той, безъ съмнѣние, е доста невѣжъ въ нѣкои отъ модернитѣ науки и при това не по-малко е консервативенъ въ своитѣ сжждения, обаче истината, че Богъ управлява свѣта, и че сждбата, както на человека, тѣй и на народитѣ,

*) Знаменитъ Американски държавенъ мжжъ и публицистъ. Бѣл. Рѣд.

лежи изключително въ ръката Божия, е дълбоко вкоренена въ благородната му душа.

Щайнъ, прѣдсѣдателятъ на Оранжската република, е човекъ съ различно образование и вънкашно прѣдставителенъ. Въ сжщностъ, Крюгеръ е човекъ безъ образование, (ако образование значи начетеност и да си свършилъ въ нѣкое завѣденіе), а Щайнъ се е училъ не само въ Южна-Африка, но и въ Европа, и е типъ на единъ благороденъ и отличенъ дженътлменъ, такъвъ, съ който не само Блумфонтейнъ, но и „Бѣллий Домъ," Парламентътъ и кое и да е друго административно или законодателно учреждение, би трѣбвало да се гордѣе. Волксраада (Народното Събрание) на Оранжската република случайно се отвори въ сжщия день, когато пристигнахъ въ Блумфонтейнъ, и азъ имахъ честта да присѣдствувамъ на самото му отваряне. И ето какви бѣха моитѣ впечатления, които ми се направиха въ затата на това народно прѣдставителство: —

Това бѣше конгресъ отъ гиганти, — единъ парламентъ отъ великани. Всичкитѣ членове на конгреса, тѣй ни съобщиха, сж повече отъ 6 крака на височина. Тѣ сж плѣщести и гърдести както древнитѣ баснословни „циклопи“

Една отъ най впечатлителнитѣ гледки бѣше, да видишъ тѣзи мѣже прѣдставители, надарени съ прѣкрасни тѣлослечения, какъ пристѣпватъ къмъ свещенната трибуна, за да полагатъ кѣтва за вѣрностъ и добросъвѣстностъ. Нито единъ отъ това прѣдставителство не притежаваше блѣдо лице или деликатно тѣло. Това, наистина бѣше едно народно събрание, членоветѣ на което бѣха чифликчи и търговци, въ които кипи юпашка германска кръвъ. Тѣзи сж прѣдставителитѣ на свободолубивото племе въ Южна Африка, което е обърнало вниманието, и е спечелило симпатията на цѣлия свѣтъ. Каква неравна борба, наистина! Най-великата сила въ настояще врѣме да воюва противъ двѣ малки републики, народонаселението на които, бѣли и черни, едвамъ надминава 500.000 жители. И ако такава една борба не е толкова нелѣпа колкото борбата между единъ слонъ и една муха, то това се дължи на характера на тѣзи смѣли, юначни и себеотвержени хора, които се прѣдставяватъ отъ двамата високохарактерни Холандски прѣдсѣдатели. Характерътъ навѣрно много важи.

Много поколения и общества, които сж живѣли свободенъ и тихъ животъ, — далечъ отъ разваленитѣ и порочнитѣ прави и обичаи на голѣмитѣ градове, могатъ да смаятъ и удивятъ съ своето юначество дори и най-добрѣ организираната и най-силна армия. И въ случай, че тѣзи двѣ републики най-послѣ възтържествуватъ надъ Английското оръжие, тогазъ никоя сила на свѣта не ще посмѣе да си играе съ тѣзи двѣ сестри. Человѣци, които за вѣкове сж се хранили отъ неизчерпаемитѣ източници на Библията; человѣци, които чувствуватъ Божието присѣствие и Неговата могъществена дѣснаца да ги ръководи денемъ и пази нощемъ; человѣци, които виждатъ не само южния кръстъ надъ себе си, но и Христовия кръстъ при себе си — кръстъ, който изисква себеотрицание, себепожъртвование и личенъ патриотизмъ; *люди които вѣрватъ въ Бога и Му служатъ нелицемѣрно, и живѣятъ съгласно ученията на Спасителя Исуса Христа, сж люди не тѣй лесно побѣдими.*

Азъ не казвамъ, че Англия е свършено на кривата, а Буритѣ свършено на правата страна въ настоящата война. Не мога да не призная прѣвъзходствата на Английската цивилизация и колонизаторската ѣ способностъ; при това признавамъ непрогресивността и немодерността на Буритѣ въ много отношения, но пакъ не мога да игнорирамъ факта, че въ жилитѣ имъ тече Тевтонска кръвъ както и въ нашитѣ, *) и че и тѣ се кланятъ на сжщия Богъ, че тѣ сж Протестанти на Протестантитѣ и примѣръ намъ въ демократическа простота, пестовностъ и просто живѣяне; и моята молба е, че когато тази звѣрска война се прѣкрати, тогазъ пакъ Буритѣ и Британецътъ ще се съединятъ и заедно пакъ ще пѣятъ, както пѣяха съ възторгъ на неотдавнашното събрание на Младежкото Дружество за християнско старание, което събрание имахъ привилегията да посѣта въ Йоханесбургъ, гдѣто въ двѣ нарѣчия но на сжщия гласъ заедно пѣяха духовната пѣсень.

„Ето колко сж блаженни
Синоветѣ на мира,
Съ сърдца съединени,
Ходятъ сдружно въ единъ пактъ.“

Отъ „American Messenger.“
Прѣвелъ: Ц. С. Б.

*) Авторътъ е Американецъ. Бѣл. Рѣд.

Сакатиятъ синъ на Воденичаря.

„Гледай съ остро око на потока, Джери; водата като че принужда и се издига набързо; Не ми се харесва онова бучене горѣ на долината.“ Воденичарьтъ Хансъ стоеше при вратата на воденицата и загрижено се вслушваше на далечнитѣ опасни прѣдвѣщаваня.

„Това е, наистина страшно бучене,“ каза единъ отъ работницитѣ, като тури ржката задъ охото си, съ цѣль да схване бучащитѣ екове на онова страшно *бисо*. „Много сиѣгъ имаше тази зима по планината, сега топежътъ и проливнитѣ дъждове го разтопяватъ бържѣ, бържѣ.“

„Трѣбва да бждемъ на щрекъ за да можемъ о врѣме да дигнемъ запорнитѣ врата. Лодката е вързана горѣ, готова за работа, но ако измине врѣмето, или ти се додрѣме, до като водата се издигне надъ послѣдния безопасенъ бѣлѣгъ, опасно ще бжде, помни това, Джери.“

„Не бойте се,“ отговори Джери уснокоително. Азъ стояхъ цѣла нощъ да гледамъ този потокъ. Не зная да ли може нѣкои разбра каква страшна игра играе тази малка рѣкичка, освѣнъ ако е живѣлъ прѣзъ цѣлия си животъ край нея, както азъ съмъ живѣлъ.“

„Навѣрно, когато пролѣтното поточе стане рѣка, врѣме е да напуснемъ долината.“

„Ето, като че захваща да бучи по-силно; тѣй ми се чува. Ще стоя буденъ до срѣдъ нощъ, и водата нѣма да ни изненада,“ бѣха утѣшителнитѣ думи на Джери.

„Твърдѣ добрѣ, азъ ще бжда тукъ по-срѣднощъ, за да те отиѣня; но, слушай, Джери, отваряй си очитѣ четири, прѣди всичко — помни добрѣ думитѣ ми, не отнемай очитѣ си отъ запорнитѣ врата,“ повтори воденичарьтъ, и неволно се отстрани.

„Тѣй е, онѣзи врата сж смъртеленъ капанъ, ако не ги дигнешъ наврѣме,“ сурово поде Джери, и се настани до вратата, като нѣкой мълчаливъ и осамотенъ часовий, поставенъ на опасно мѣсто, „зная, че е тѣй за онзи, който ги отваря,“ прибави той на себе си.

Извѣнъ воденицата токо що изгрѣващата надъ планината пълна мѣсечина освѣтляваше разяренитѣ води. Воденичарьтъ погледна май плахо на запорнитѣ врата. Той видѣ, че водата не бѣ още стигнала до послѣдния безопасенъ бѣлѣгъ. Тѣ можеха да разчитатъ

по сегашния размѣръ на издигането на водата, че ще сж безопасни още три четири часа. Но слѣдъ туй — не ли има запорни врата отвѣдъ тѣсната долчинка, водяща право на рѣката, безопасенъ излазъ за обикновенитѣ порои, стига да сж отворени — и пакъ водата ще падне безъ да достигне до бѣлия бѣлѣгъ, означаващъ крайния прѣдѣлъ, до който можаше да достигне тя безъ да бждатъ изложени на опасностъ животътъ и имотътъ имъ.

Стига само да можаха да се отворятъ вратата. Тегленето на грамаднитѣ имъ желѣза е коштувало вече живота на нѣколцина. Водата се издигаше бавно, но постепенно.

Но пакъ той се не довѣряваше на силното бучене горѣ нѣзъ дола. Стори му се, като че вижда прѣдъ себе си какъ пороятъ на едно малко поточе, като разяренъ исполинъ, прилива брѣговетѣ си и се впуска въ рѣкичката Уормъ Спрингъ, дѣто бѣше воденицата му.

Загриженостъ се виждаше по лицето му, като отиваше надолу покрай елхитѣ и кленитѣ дървеса къмъ кѣщичката си посрѣдъ хубавата градинка, при подножието на която водата зловѣщо плѣскаше. Въ спрѣтнатата кухня двѣтъ му дѣщери Пати и Нели помагаша на майка си да приготви вкусна вечеря. Тѣ бѣха чевръсти и весело си вършеха работата. Бебето си плѣсна ржцѣтъ и радостно кликна, като влѣзе татко му. То бѣше тѣй весело и тихо, като че никакво злокобно бучене не заплашваше разорение. Воденичарьтъ издигна бебето, до като то можѣ да стисне изсушенитѣ трѣви по опушенитѣ греди надъ главата му, което изпълни сърдичето му съ радостъ, и слѣдъ туй, като го тури баща му пакъ въ люлката, отправи се бържѣ къмъ широкото каменно огнище, гдѣто сѣдѣше едно момче на единъ голѣмъ съ колелца направенъ столъ.

Всичкитѣ съсѣди, ей всѣкой, що дохождаше на воденицата, познаваше нещастното момче на воденичаря. Тѣ всички твърдѣха, че той не билъ като други момчета, дори и прѣди да го сполѣти нещастieto му прѣди три години. Голѣмиятъ Джимъ, ветеранинъ ловецъ, се отбиваше на воденицата — „само да се види съ момчето на воденичаря, Ричи,“ казваше той; „то е сакато момче; но е нѣкакъ си по-добро отъ насъ, а лицето му е тѣй весело.“

Тѣй бѣше наистина. Синътъ на воденича-

ря бѣше безпомощно сакатъ. Патерицитѣ задъ стола просто му даваха възможност да тика стола напредъ — нищо повече. Прѣди дългитѣ минали дни Ричи билъ сериозно, смислено момче, пълно съ странни мисли и ламтения, които очудвали занятия съ работа воденичаръ.

„Какъ си тази вечеръ, синко?“ попита той и любезно поглади меката коса на Ричи. Увѣхналитѣ отъ врѣмето чърти на воденичаря показаха страстна любовъ, и същата любовъ се отрази и въ приятното, свѣтло лице на сакатото момче.

„Добрѣ ми е, особено сега като си дошелъ, татко; но що е съ рѣкичката? Трѣбва бързо да се издига тя като сѣдя по бученето на водата?“

„Издига се,“ отговори невесело воденичарѣтъ; но Джери бди.“

„И мене ми е драго да пазя, само че не мога да ходя,“ каза весело Ричи; „но Джери,“ добави той съчувствително; „колко е той уморенъ, и колко си и ти уморенъ, татко.“

„Ние ще си починемъ, когато спадне водата. Джери е вѣренъ и добрѣ познава рѣкичката, и знае какъ да отвори запорнитѣ врата. Нѣма другъ, комуто мога да се повѣря.“

„Да можехъ да ти помогна, татко, и да плавамъ, както плавахъ прѣди четири години, ва да отворя запорнитѣ врата — стига да можехъ,“ извика буйно Ричи.

„А, истина, но тогава водата не бѣше се издигнала толкозъ, ако и да бѣше много смѣла работа за едно малко момче, и избави отъ голѣма поврѣда посежитѣ, що сж подолу отъ насъ —.“

„Сега съмъ безполезенъ,“ прѣкъсна момчето съ горестъ; „повече отъ безполезенъ, като стоя тукъ на стола си безъ да мога да ти помогна въ най-малкото нѣщо.“

„Недѣй говори тѣй, синко. Ти ми си всичко. Ти си най-ученото момче по тѣзи планини. Що можахъ да сторя азъ безъ тебе, по държане на смѣткитѣ си?“ успокоително отговори воденичарѣтъ.

„О, татко, на драго сърдце бихъ умрѣлъ, ако да можехъ съ това да сторя нѣщо за тебе — нѣщо дѣйствително полезно. Не искамъ да живѣя и да умра като бездѣлникъ.“

Гласътъ на Ричи потрепера. Силното съдържано душевно възмущение, направи тона му почти плачливъ. Горкиятъ Ричи наистина много помагалъ, когато билъ якъ и силенъ,

прѣди да стане половината отъ тѣлото му — колкото се касае до сила — мъртва.

Воденичарѣтъ погледна неспокойно на страна.

„Твоятъ шансъ ще дойде нѣкой день, синко. Ела на вечеря; искамъ да поспя малко, ако мога.“ отговори той, като отиде на вратата да се вслуша, прѣди да сѣдне на трапезата.

„Бученето е по-силно, татко; то е просто грѣмежъ сега,“ забѣлѣжи Ричи, като чу съ острия си слухъ шума, който идѣше прѣзъ вратата.

Баща му не каза нищо. Ричи само потвърди неговото впечатление, че силата на пороя се бѣше увѣличила четвероратно.

Воденичарѣтъ Хансъ бѣше трудолюбивъ челоуѣкъ, и си гледаше добрѣ работата. Живѣлъ бѣ безопасно нѣколко години въ кѣшничката, ако и да прѣдсказваха планинцитѣ, че единъ день рѣкичката щѣла да прииде, да се издигне и завлѣче кѣшничката. Никой не обръщаше внимание на тѣзи прокобители, може би до онай ноцъ, когато страшното бучене, като че биеше на тревога. Толкозъ снѣгъ не бѣше падалъ въ планината въ продължение на тридесетъ години, казваха старцитѣ — „нито таквизи проливни дъждове,“ и тамъ бѣше опасността. Това става явно сега.

Воденичарѣтъ свърши вечерята си съ необикновено мълчание, и тогазъ остана за малко при сакатото си момче.

(Слѣдва).

Какъ да се обличатъ дѣвицитѣ.

Да сме добрѣ облѣчени е дългъ, що дължимъ и на себе си и на други. Добрѣ облечениятъ бива облѣченъ по единъ начинъ сходенъ съ случая и съ носителя, и съ материя тѣй добра и хармонично парена що, може да се добие съ такъво изживение на мисль и пари, съ каквото челоуѣкъ разполага. Облѣклото навѣрно заслужва прилична съразмѣрностъ и отъ двѣтъ. То е единъ видъ прѣдварително кредитно писмо. Казвало се е че „облѣклото е вънкашниятъ показателъ на вътрешния душевенъ порядѣкъ. Свѣтътъ изобщо сѣди за насъ по нашия вънкашенъ изгледъ. Казва се че прѣзъ нашия животъ, насъ ни цѣнятъ, до голѣмъ размѣръ, тѣй както ние се цѣнимъ, и едно по-

казание на това се намира въ нашето облъкло. Една мома, която спретнато и съ добъръ вкусъ се облича, носи въ себе си вънкашния печатъ на порядъченъ, добъръ уреденъ умъ.

Не само е естествено и желателно, щото всѣка дѣвица да иска да изгледва най-добъръ, била тя красавица или не, но това е положителна обязаностъ. То носи влияние мълчаливо, но пакъ говоряще, и ние длъжимъ на свѣта да дадемъ на това желание потика на всичката свѣтлостъ и спомагателна веселостъ, що е въ наша сила. Като изходна точка, дѣвицата трѣбва, разбира се, да земе въ внимание своята индивидуалностъ. Удоволствие е да гледашъ на мома, която е украсила картината, която ѝ е дала природата съ вкусна, тъй да се каже, и хармонична рамка. Излишно трѣбва да е да прибавимъ, че е абсолютно необходимо да се научи тя (момата) и да се покорява на законитѣ на хигиеническо живѣяне. Въ силата на всѣка дѣвица е да има главнитѣ свойства на привлекателността, бистро лице, очи блѣстящи отъ здравие, и образъ пламтящъ отъ сиянието на безкористенъ духъ.

Има и друга фаза. Облъклото влияе върху носителя, както и върху зрителя, въ направляване, до нѣкадѣ, обходата, права и цѣлия тонъ на душата. „Знаете ли,“ каза онзи день една живостна мома, „че облъклото упражнява нравствено влияние върху мене?“ Ако чувствувамъ, че съмъ се облъкла както трѣбва, по-добъръ се обхождамъ. Съзнавамъ чувството на достолѣпие и себепочитание, което дѣйствува като единъ възбудителъ и ми помага да достигна до висока почва въ всичко, що мисля и върша. Напротивъ, ако съзнавамъ, че съмъ небръжно или неприлично облѣчена, то това има и съответствующъ деморализующъ ефектъ върху мене.“

Сега, мила дѣвойко, съ високото си честолюбие, и съ умъ пълненъ съ до-дълбоцитѣ, и негли, по-живненитѣ въпроси на живота, недѣй мисли, че този въпросъ не заслужава твоео внимание. Трудно е, зная, да бѣде човекъ принуденъ да мисли за малкитѣ нѣща, които съставляватъ свършеното цѣло въ облъклото; но никой не знае по-добъръ отъ тебе важността на малкитѣ нѣща, които съставляватъ свършенството, което не е малко нѣщо. Отъ тебе

излиза прѣзъ всичкото врѣме, да ли съзнаватъ това или не, мълчаливо влияние, което упражнява своето дѣйствие върху живота на други, и твоео облъкло и твоята обхода иматъ своя дѣлъ въ опредѣление какво ще бѣде това влияние.

Освѣтъ това небръжностъ въ облъклото може да бѣде дѣйствителенъ камъкъ на прѣпъване за една инакъ способна и честолюбива мома. Единъ писателъ разказва слѣдната случка: Една великодушна и богата госпожа наредила индустриално училище за момичета, въ което тѣ получавали добро Английско образование и били учени да се издържатъ сами. Тя имала нужда отъ една надзирателка, и се счела за щастлива, когато настоятелитѣ на заведението ѝ прѣпоръчали една млада господжица, чийто тактъ, познание и свършена способностъ за мѣстото тѣ най-високо похвалили. Младата госпожица получила покана да отиде веднага при основателката на заведението. Тя сторила това, но безъ да каже причинитѣ, госпожата абсолютно отказала дори да я опита въ работата. Дълго врѣме по-послѣ, попитана отъ единъ приятелъ за причината на повидимому необяснимото ѝ поведение въ това, дѣто не приела да цѣни такъва способна учителка, тя отговорила: „Малко нѣщо бѣше, но такъво нѣщо, въ което, както въ Египетски иероглифъ, лѣжи цѣлъ томъ значение. Младата мома дойде при мене модно и богато облѣчена, но съ скжсани и кирливи ржкавици, и половината отъ копчетата на чипцитѣ ѝ сжщо липсваха.“ Небръжна жена не е безопасна водителка на момичета.“

„Всеславна е вжтрѣ царската дѣщеря; облъклото ѝ е загатотканно.“ Придобиването на хубавъ духъ е отъ първа важностъ, но да нѣма нечистъ или съборенъ порталъ (главенъ входъ) къмъ хубавата вжтрѣшностъ. Нека вънкашното украшение да бѣде само отражение на добъръ уредения умъ, който направлява и контролира всичкитѣ дѣйствия на живота.

„Така и женитѣ съ прилична примѣна, съ срамежливостъ и цѣломудрие да украсяватъ себе си, не съ плетение на космитѣ, или съсъ злато или съсъ бисери или съсъ многоцѣнни дрехи; но съ добри дѣла“ (1 Тим. 1; 9, 10).

НА ЕДИНЪ КАНИБАЛСКИ ОСТРОВЪ

ИЛИ

Мисионерска работа въ Ново-Хебридскитѣ Острови.

„Вмѣсто отцитѣ ти ще бждатъ чадата ти.“ Това обѣщание на Псалмопѣвеца често се е изпълнявало въ мисийското поле. Нѣма по-поразителенъ прѣдметенъ урокъ по сж-щността на мисионерското дѣло или енту-сизма, що то вдъхва, отколкото живота на Д-ра Джонъ Г. Патонъ и неговитѣ синове. Ветеранинътъ мисионеринъ на Ново-Хебридскитѣ Острови е далъ трима синове на Евангелското служителство. Двама отъ тѣзи трима — мже съ забѣлѣжителна способностъ и безгранична енергия — сж прѣдали живота си да работятъ между дивитѣ отровитяни, за които баща имъ е сторилъ толкозъ много.

Фредерикъ И. Патонъ е роденъ на Островъ Анива. За Анива пише баща му въ своята Автобиография (томъ II. стр. 127):— „Анива щѣше да бжде земята, дѣто миналитѣ мои години отъ трудъ и търпение и вѣра щѣха най-послѣ да видятъ да зрѣятъ своитѣ плодове. Азъ изпросихъ Анива за Иисуса, и съ Божията благодать, Анива се сега покланя при новѣтъ на Спасителя.“

На седемъ годишна възраст, юношата Фредъ напусналъ Ново-Хебридскитѣ острови за да отиде да се възпита въ Австралия. Най-първо той прѣкаралъ една година въ гр. Аделейдъ при уйча си, Благ. Джемсъ Лиалъ. Послѣ отишелъ въ гр. Мелбурнъ, дѣто билъ възпитанъ въ Шотландската Колегия, едно отъ най-добритѣ учебни заведения въ Австралия, на чело на което билъ Д-ръ Морисонъ. Отъ това училище той постъпилъ въ Мелбурнския Университетъ. Богословското си образование той получилъ въ Богословския Факултетъ на Ормондската Колегия.

Слѣдъ като получилъ „позволително“ (лицензия) да проповѣдва Евангелието, той служилъ двѣ години въ така нарѣчената „Бушска Мисия въ Гипсландия, Виктория. Твърдѣ мъдро прѣдвижда Пресвитерианската Черква въ Виктория, щото студенти свършивши богословския курсъ, прѣди да получатъ назначение като редовни пастири, да се поставятъ подъ разположеннето на Комисията за Домашна Мисия най-малко за една година. Тогазъ ги изпращатъ въ селска околия, дѣто

могатъ да ползватъ прѣснатитѣ прѣселенци, на които проповѣдватъ, и придобиватъ добра опитностъ.

Мисийска работа въ селскитѣ Австралийски околии е много трудна и вискателна. По нѣкога Г-нъ Патонъ е зималъ на конь повече отъ 100 километра пѣтъ отъ Сжбота до Понедѣлникъ. Обикновено той земалъ на конь 30 километра пѣтъ само въ Св. Недѣля — зимѣ коньтъ му постоянно газилъ калъ до колѣнѣ.

По-послѣ около деветъ мѣсеца той ималъ опитностъ отъ друга фаза на свещенослужителски животъ като помощникъ на Благ. Д. Макензи отъ Конигвудъ, Мелбурнъ, посрѣдъ натрупано население, състояще повечето отъ занаятчи.

Но призванието на мисийското поле достигнало до ушитѣ му. Той прѣдалъ себе си на мисионерската работа въ Ново-Хебридскитѣ острови, и билъ ржкоположенъ отъ Презбитерията на Сѣверния Мелбурнъ.

Той стигналъ на островъ Малекула, въ м. Януарий, 1893, и е работилъ тамъ прѣвъ послѣднитѣ седемъ години безъ да е земалъ до сега отпускъ. Той се поддържа само отъ волнитѣ помощи на една черква—Черквата Св. Андрей, Баларатъ (Австралия). Той почналъ работа като проповѣдвалъ на английски (съ помощта на прѣводачъ) на островитянитѣ.

Въ врѣме на първото посѣщение въ Англия на Г-на Патонъ тази година, азъ го помолихъ единъ день да опише каква работа е вършилъ въ Недѣленъ день.

„Единъ Недѣленъ день,“ каза той, „излизамъ изъ Пангкуму (селото дѣто живѣя) въ Сжбота вечеръ за да отида на нѣкоя малка мисионерска станция, или тръгвамъ въ Недѣля заранъ на 3 или 4 часа. Отивамъ съ лодка или пѣшь до една рѣка около 3 километра далечъ. Слѣдъ като мина рѣката, често трѣбва да вървя около три часа и при изгрѣвъ слънце, Недѣленъ день, захващамъ работа по селата. Прѣвъ другитѣ петъ шестъ часа държа кратки служби на отворени мѣста въ разни части на евическитѣ села, на всѣкадѣ дѣто могатъ се намѣри или събра група мже и жени. Единъ учителъ туземецъ се разпорежда за обѣда на пладнѣ. Послѣ дохожда труденъ два часа вървежъ и минаване рѣката съ лодка до Пангкуму. Слѣдъ пладнѣ имаме Недѣлно Училище око-

ДЕ БЛОХЪ,
знаменитиятъ Руски авторъ на съчинението „Блѣдната Война“ и
неуморимъ защитникъ на каузата на мира.

ло 2.30 часа и богослужение на 4 часа, на което присъствуватъ всичкитѣ езичници въ селото Пангкуму както и християнитѣ. Слѣдъ тази служба, азъ правя малка обиколка, ако е нужно, по най-ближнитѣ села, за да посѣтя болнитѣ. Недѣля вечеръ пѣемъ английски свѣщени пѣсни около 7 часа съ онѣзи които знаятъ английски. Най-послѣ, съвсѣмъ изнурени, лѣгаме си часа на 10. Всѣки втори Недѣленъ день,“ прибави той, „трѣгвамъ около на разсѣмване. Държа служби въ двѣ три села на единъ районъ отъ седемъ километра. Земамъ закуска около 10 часа, утринна служба за християни на 11 часа, Прѣгледване болни, обѣдъ и поучения на дѣца ме занимаватъ до 2.30 часа. Осталата частъ на деня прѣкарвамъ както другъ Недѣленъ день.“

„По кой начинъ проповѣдвате вие?“

„Въ всичкитѣ наши служби за езичници, азъ държа Евангелски слова около 15 и 20 минути. Двѣ три свещени пѣсни се пѣятъ и азъ чета отъ Св. Писание на тѣхния езикъ. Ако не присъствуватъ нѣкой учителъ, азъ водя пѣнието. Туземци Християни водятъ наредъ службитѣ прѣзъ всѣка Недѣля. Всѣкой младъ християнинъ се изпраща въ нѣкое село да проповѣдва всѣка Недѣля заранъ — това значи около тридесетъ или четиридесетъ млади момци. Едно село се обърнатъ цѣло къмъ Христа само чрѣзъ трудоветѣ на нашитѣ млади Християни отъ о. Малекула, които християни не получаваха никакво възнаграждение за трудоветѣ си.“

„Какъвъ е характерътъ на вашето проповѣждане на християни?“

„Ние ги постоянно наставляваме като върующа въ Христа, занимаваме се съ разрѣшаването на практически мжнотии, съ каквито се е занимавалъ Ап. Павелъ въ Коринтъ, етически въпроси; бракъ; третиране на езичници; пазене Господния день.“

„Има ли и други мисионери на о. Малекула?“

„Има други трима — Г-нъ Легатъ на южната частъ на острова; Г-нъ Бондъ на западната страна; и Г-нъ Гилянъ на единъ малкъ островъ на сѣверъ отъ Малекула. Населението на Малекула е 20,000.“

„Същия езикъ ли се говори по всичкия островъ?“

„Не. Зная за дванадесетъ езици на о. Ма-

лекула, толковъ различни единъ отъ други, колкото английскитѣ и френскитѣ.“

„Опишете, моля, работата, що вършите прѣзъ всѣка седмица.“

„Рано сутрина имаме училище на туземния езикъ, всѣки день освѣнъ сѣбота. Тамъ туземцитѣ се учатъ да четатъ и пишатъ, четатъ библията, и се учатъ на смѣтане. Слѣдъ закуска върши рѣчна работа, като копане въ градината, градене къща, боядисване и поправяне лодката, надзираване съграждането на къщи на туземци въ християнското село. Слѣдъ туй обикновено отивамъ съ лодката си да посѣщавамъ болни или да купувамъ ямъ или друга храна за сирачета, за болни и за учителитѣ. Трѣбва да обръщамъ внимание на всѣка дърводѣлска работа както и на общата уредба на туземски работи. Много врѣме прѣкарвамъ въ надзираване десетѣтъ учители въ малкитѣ станции далечъ отъ Пангкуму. Разгледвамъ всѣкакви спорове между туземци. Миръ трѣбва да се прави между дивни езичници. Когато ми се прѣдстави случай, посѣщавамъ езически плѣмена въ по-вжтрѣшнитѣ страни на острова.“

По-нѣкога, по специална молба, отивамъ съ туземцитѣ по специални риболовски походи, и по много други начини влизамъ въ живота имъ, бидейки, въ сжщностъ, отецъ и водителъ на людитѣ, езичници и християни.

„Всичко това ме държи занятъ прѣзъ всѣка минута на деня. Слѣдъ чай (вечеря) имамъ класъ на английски езикъ. Петъкъ слѣдъ пладниъ има молитвенно събрание, когато дохождатъ учителитѣ отъ малкитѣ станции и даватъ отчетъ за работата си; сжщитѣ учители наредъ държатъ кратки словца на онѣзи, които дохождатъ отъ разни села. Това събрание дѣйствително се е оказало отъ голѣма помощъ.“

„Какъвъ е общиятъ характеръ на островитянитѣ?“

„Една тѣхна характеристика е тази, че не крадатъ. Людитѣ въобще сж по-цѣлому-дрени отколкото въ други нѣкои острови. Убийството, обаче, много прѣобладава. Има още канибализмъ (человѣкоядство) въ вжтрѣшността на острова. Билъ съмъ нѣколко пѣти въ едно село, дѣто сжщата седмица се ѣли хора. Виждахъ съмъ пещьта, въ която сж ги пекли. Хората, дори като езичници, сж доста трудолюбиви, тѣ разбиратъ изреж-

дане на сѣяне храни, сеянето банани подвърями (единъ видъ хлѣбно растение) за двѣ години, послѣ една година на угаръ и пакъ ями.“

„Намирате ли хората, че сж готови да се учатъ на нови индустрии?“

„Езичникътъ е себедоволенъ и нуждитъ му сж малко. Съ малко кибрити и тютюнь, барутъ и нушка, и патрони, той лесно се задоволява. Като християни тѣ правятъ *копра*, и съ нея купуватъ дрехи, по-добра храна, и гвоздеи за съзиждане къщи, и иматъ и други нужди. По този начинъ тѣ ставатъ доста трудолюбиви.

„Що е *копра*?“

„Копрата е ядката на какаоския орѣхъ, изсушена било на слънце, или въ специални къщи на огънь. Изсушена на слънце копра се купува отъ една Английска фирма и се изважда масло отъ нея за правяне супа, остатката частъ се прави на питки за затлъстяване говеда, и се продава по 5 анг. лири тона по колониянтѣ.“

„Какво мислите за умственитѣ способности и придобивки на туземцитѣ?“

„По способностъ тѣ стоятъ много по-горѣ отъ черния Австралиецъ, но по-долни отъ бѣлия чловѣкъ. Тѣ сж показали голѣмо развитие подъ християнството. Християнството е дѣйствително подигнало женитѣ между тѣхъ. Младитѣ момичета християнки сж силна раса отъ майкитѣ си. Сжщо и младитѣ момци сж по-яки отъ прѣдцитѣ си. Умственото развитието е било чудесно. За смѣтане по-старитѣ хора ги съвсѣмъ не бива. Нашитѣ млади момчета християни отъ друга страна, се показватъ способни въ смѣтане. И послѣ, дори и езичникитѣ захващатъ да мислятъ и да правятъ сравнения. Малекуланцитѣ, вѣрвамъ, третираатъ по-добрѣ женитѣ си на основание на простия фактъ, че великиятъ Британски народъ — чийто хубави военни кораби тѣ виждатъ въ пристанището — е подъ управлението на жена. И фактътъ, че можемъ да разказваме хубави нѣща за благородния християнски животъ на Кралица Виктория, е спомогналъ за подигане положението на жената на всѣкадѣ изъ Малекула.“

„Желалъ бихъ да дамъ ударение на това,“ продължи Г-нъ Патонъ. „Въ свѣръзка съ сегашната загриженостъ на Англия по отношение къмъ чуждестранитѣ ъ съсѣди, единъ

Британски подданикъ не може да разбере паниката на нѣкои Британски вѣстници. Защото съ Британската флота не може друга да се сравни по физическа сила, и по озрачаване абсолютна справедливостъ на богати и сиромаси, на бѣли и черни.

„Прѣзъ всичката си опитностъ въ Ново-Хебридскитѣ острови, никога не съмъ знаялъ за нѣкое небрѣжно несправедливо дѣло извършено отъ Британски воененъ корабъ. Азъ зная, че цѣли дни Британски капитани сж правили разслѣдвания по нагледъ дребни туземни работи, и за туземцитѣ, Британскитѣ военни кораби сж символъ, не на брутална сила, но на справедливостъ, и е дѣйствително миротворецътъ въ нецивилизованитѣ части на свѣта. Като християнски миссионеринъ, гордѣя се за дѣто се наричамъ Британски подданикъ. Такъво правосѣдие не се дава отъ никоя друга сила. И ако нашето царство зависи отъ правда, тогавъ Британскитѣ военни кораби спомагатъ за издържането на нашата Британска нация.

„Самитѣ туземци признаватъ силата и порядъчността на Британскитѣ военни кораби въ сравнение съ Френскитѣ. Никой Британски подданикъ не може да повреди въ нѣщо никой туземецъ безъ да се изслѣдва и накаже виновникътъ отъ властитѣ при Британския воененъ корабъ. Французитѣ на Портъ Сандвичъ, Малекула, били единъ туземецъ до умирање. Разслѣдваніе се направило отъ Френския воененъ корабъ, но никой не билъ наказанъ.

„Виждали ли сте резолюцията на Австралийскитѣ първи министри противъ анектирането (присъединението) на Ново-Хебридскитѣ острови?“ попитахъ азъ.

„Да, виждалъ съмъ я,“ каза той, и тя напълно прѣдставлява чувството на Австралийцитѣ, които сж много противни на Френското анектиране на Ново-Хебридскитѣ острови. Тѣзи острови съдържатъ най-малко три добри пристанища: — Портъ Сандвичъ, Портъ Станли (сжщо въ Малекула) и пристанището Хавана, Ефате, освѣнъ много други пристанища, като Фила, Ефате, които биха били полезни за търговия, и за да може да стои на котва и Френска флота. При това отъ Ново-Хебридскитѣ острови и Нова Каледонія Френцитѣ биха имали клинъ, съ който да изложатъ на опасностъ Британскитѣ владѣния на Соломонскитѣ острови

на сѣверъ, а Фиджийскитѣ острови на юго-изтокъ, и биха заплашвали съ своята система за изпращане тамъ прѣстѣпници, не само Австралия, а въ по-голяма степенъ и Нова Зеландия. Прѣдъ видъ на факта, че великата цивилизаторска и християнска сила е била Прѣзбитерианската Черква въ Канада, Нова Зеландия, Австралия, Тасмания, както и приятелитѣ въ Британия, то пряма обида би била на колониятъ, ако Великобритания позволеше на Франция да анектира Ново-Хебридскитѣ острови.“

Седмогодишенъ трудъ въ Ново-Хебридскитѣ острови не е помрачилъ ентузиазма на Г-на Патонъ. Надеждата му не е отслабнала. При все това колко малко разбираме ние що значи да живѣе и да работи чловѣкъ тамъ. Тежкиятъ климатъ и физическитѣ неудобства сж доволно лоши, но когато на тѣзи се прибави общественото изолиране и окръженията на нравствено унижение, то наистина сж потрѣбни за тѣзи работи всичкиятъ куражъ, и вѣра и любовъ на най-геройския духъ. Нищо друго освѣнъ съзнанието на Божественото присѣствие и силата, що Христосъ дава, не би могло да поддържа едного чловѣка въ християнски животъ и работа въ Малекула.

С. Х. И.

Вие сте мои Свидѣтели.

Епископъ Тобжрнъ писа въ сп. „Methodist Review“ за миналий м. Септемврий тѣзи заблѣжителни думи: „Една успѣшна черква трѣбва да е съставена отъ лица, които сж живи свидѣтели за личенъ Спасителъ.“ * * * Твърдѣ мнозина християни, боимъ се, не могатъ застава като живи свидѣтели за Христа.“ Като споменува за опитността на Джонъ Уесли въ онова малко събрание въ Алдерсгетъ Стритъ. Лондонъ, гдѣто основателтъ на Методизма почувствува сърдцето си „странно стоплено,“ Епископътъ казва: „Сърдцетоплящиятъ процесъ, какъвто и да е билъ той, имамъ за резултатъ да направи Джонъ Уесли усърденъ свидѣтель за живаго Христа, и отъ онова врѣме нататкъ, както раннитѣ ученици, „съ голѣма сила той свидѣтелствува за благодатта и славата на възкресналаго и възвишенаго чловѣка отъ Назаретъ“ * * * И тѣй, работата, що има да се върши отъ всѣки християнинъ е, първо и главно, да възприеме характера и да получи по-

мазанието на свидѣтель за Христа и за на-прѣдъ да придобива ученици за своя Учителъ.“ Такива думи сж знаменателни, когато вземемъ въ съображение, че тѣ се казватъ по поводъ движението за така нарѣченото „Благодарствено Приношение на Двадесетото Столѣтие“ *) отъ такъвъ практиченъ, дълговиденъ и успѣшенъ работникъ за Христа какъвто е Епископъ Тобжрнъ.

Като говори за Христовото Евангелие, Павелъ пише: „Сила Божия е за спасение на всѣкого, който вѣрва, първомъ на Юдейна, а послѣ и на езичника.“ Тукъ е главниятъ въпросъ. Въпросътъ, който има да се разгледва прѣдъ чловѣческата воля като сждилище, може да се постави тѣй: Истинно ли е прѣдложението на апостола? Велики интереси зависятъ отъ рѣшението на този въпросъ. Какви свидѣтели трѣбва да се повикатъ? Ние можемъ да намѣримъ цѣнно внушение отъ правилата за процадурата въ граждански сждилища, Блэкстонъ дава едно общо правило, което е, че „най-доброто доказателство, що допуца естеството на дѣлото, трѣбва всѣкога да се изисква, ако е възможно да се намѣри.“ Такъво правило разчиства пътя за честно изпитване, и изключва много безполезни думи, колкото иначе и да би могли да се считатъ за доказателство.

Най-доброто доказателство, що допуца естеството на дѣлото е очевидно свидѣтелството на лица, които въ своя животъ сж опитали евангелието Христово. Заради това право има Епископътъ да настоява че „успѣшната черква трѣбва да е съставена отъ лица, които сж живи свидѣтели за личенъ Спасителъ.“ Що можеше да стори въ едно дѣло единъ адвокатъ безъ свидѣтели? Тѣй важни сж свидѣтели и за тогоъ, който се старае да докаже истинността на апостолското прѣдложение прѣдъ сждилището на чловѣческата воля. Нека се помни при това, че свидѣтелитѣ трѣбва да свидѣтествуватъ само за познати факти.

Гражданскитѣ сждилища иматъ право да

*) Както въ нашата Методистка Епископална Черква, тѣй и почти въ всичкитѣ други Евангелски черкви се е почнало движение за събрание голѣма и извънредна сума (въ нѣкои черкви до 5 милиона лева) за поддръжане Евангелието и разни други прѣдприятия на Божие дѣло. Тази сума или фондъ се нарича „Благодарствено Приношение на Двадесетото Столѣтие,“ защото съ него ще посвѣщаватъ черквитѣ началото на това ново столѣтие. Бѣл. Ред.

призоваватъ свидѣтели по извѣстни дѣла и да налагатъ наказание за неявяването на такива свидѣтели. Върху това Английскиятъ авторитетъ Блэкстонъ казва: „Този принудителенъ процесъ да се довеждатъ несклонни свидѣтели и налагането наказание въ случай на непокорностъ много помага за пълното изслѣждане на истината.“ Ето какъ гласи призовката до всѣкой Християнинъ: „Така да говорятъ избавенитѣ чрѣзъ Господа.“ (Пс. 107; 2). „А вие Ми сте свидѣтели, говори Господъ, че азъ съмъ Богъ“ (Ис. 43; 12). „И ще Ми бждѣте свидѣтели“ (Дѣян. 1; 8). „Но стани и се изправи на нозѣтъ си; понеже за това ти се явихъ, да те назнача служителъ и свидѣтелъ на това, що си видѣлъ, и на това, което ще ти открия.“ (Дѣян. 26; 16). „Ще Му бждешъ свидѣтелъ прѣдъ всичкитѣ чловѣци за това, което си видѣлъ и чулъ.“ (Дѣян. 22; 15). Така гласи призовката, която е отправена къмъ всички изкупени. Вие и азъ бихме се провинили въ непокорностъ, ако не приемехме призовка поднесена намъ отъ просто чловѣческо сѣдилище, не ще ли се провинимъ въ много по-голѣма непокорностъ, ако не приемемъ тази призовка, която дохожда до насъ съ печата на божествена властъ, и която се касае до разглеждането на слѣдния прѣваженъ въпросъ: истина ли е, че евангелието Христово е „сила Божия за спасение на всѣкого, който вѣрва?“ „Така да говорятъ избавенитѣ чрѣзъ Господа.“ Вие сте ми свидѣтели.“

„Духовниятъ напрѣдѣкъ не е свършено самопроизволенъ и себеутвърдителенъ. Той зависи до голѣма степенъ отъ чловѣческо усилие и обработване. Има много мжнотии хвърлени по пътя, голѣма частъ отъ които ние сами трѣбва да прѣмахнемъ. Този който най-много и най-мѣдро работи, най-бързо напрѣдва. Духъ Святый най-много помага на онѣзи, които помагатъ на себе си.“

„Да дадемъ слава Господу, и да възвѣстятъ хвалата Му въ островитѣ.“ Господъ ще излѣзе като силенъ; ще възбуди ревностъ като ратникъ; ще извика, ей ще изригае, ще прѣвъзмогне надъ враговетъ“. (Ис. 42; 12, 13).

Изпразнуване Чрѣзъ Пълнене.

„Ние трѣбва да се изпразнуваме чрѣзъ пълнене,“ каза една божествено просвѣтена жена, Еллисъ Хапкинсъ; и единъ мѣдръ чловѣкъ е казалъ: „Нищо никога не се измѣства, до катъ се не замѣсти.“ Въ тѣзи двѣ изрѣчения лѣжи тайната — ако е тайна — на всѣка реформа. Тукъ, както другагѣ, естеството — което мрази празнота — учи. Не можемъ да извадимъ тъмнината съ помпа отъ една стая; трѣбва да я изпразнимъ, като я изпълнимъ съ свѣтлина. Една лоеца свѣище ще извърши повече за да изключи тъмнината нежели хилядо парни помпи. Едничкиятъ начинъ да изключишъ болести е да напълнишъ венитѣ съ здравие. Моралността трѣбва да прогони отпадането чрѣзъ възвишаването — не чрѣзъ забранение но чрѣзъ замѣстване. Трѣбва да изтиримъ крѣчмата чрѣзъ читалището, младежкитѣ литературни дружества, лекциитѣ съ тѣхнитѣ свѣтли и приятни стаи, тѣхнитѣ невинни забавления, и весели посрѣщания. Ако момчетата ни сѣ наклонни да прѣкарватъ вечеритѣ по улицитѣ или въ билирдната зала, запрѣщението не ще постигне цѣлтъ; трѣбва да направите дома най-приятното въ свѣта за тѣх мѣсто. Всички се смущаваме съ лоши мисли, съ възпоминания, съ въображения, но не можемъ да ги изключимъ съ едно умствено усилие. Ако и да ни се види чудно, умътъ не ни се покорява така както тѣлото. Можемъ да затворимъ очитѣ на тѣлото, но не можемъ очитѣ на ума. Трѣбва да изгонимъ, и да държимъ вънъ злото чрѣзъ присѣтствието на доброто. Трѣбва да напълнимъ ума съ чисти, възвишени, облагородителни, полезни мисли, извлечени отъ четене, разговори, слушане, размишление: и когато не можемъ да забравимъ съвсѣмъ, по този начинъ ще можемъ да покриемъ ветхитѣ впечатления, и умътъ ще навикне да върви по другъ пътъ. Умътъ съ негодование се противи да е празенъ. Не иска да е безъ работа.

Общото суевѣрие, което вѣрва, че всѣка пуста къща е посѣщавана отъ самодивни, които я населяватъ съ лоши духове, има едно зърно на истина. Ако лукавиятъ е изключенъ, и душата пометена и украсена, но пакъ ако е праздна, лукавиятъ ще се завърне съ още седемъ други духове по-зли отъ себе си. Св. Духъ чрѣзъ влизането си

въ душата изпразднюва я отъ лукави духове; и, чрѣзъ прѣбиването си въ душата, кото я изпълня съвършено, той държи изключени вънъ лукавитѣ духове.

Тукъ има урокъ за поведението на нашитѣ собствени сърдца. Може би Соломонъ само на половинъ обгърна истината когато каза: „Съ всичкото си прилежание пази сърдцето си.“ Колкото и да е голѣмо прилѣжанieto, ние не можемъ да го „пазимъ“ другоаче освѣнъ чрѣзъ пълнене. Има дълбоко значение въ Павловото обѣщание на Филипянитѣ: „Миръ Божий, който прѣвзхо­ди всѣко знание, ще пази сърдцата ви и умоветѣ ви.“ (Фил. 4; 7). Думата „пази“ буквално значи ще пази като единъ гарнизонъ, като едно укрѣпено мѣсто. Такъво е значението на глагола въ Елиинския езикъ. Павелъ писа отъ тъмницата въ Римъ. Кулата, въ която той бѣ за­прѣнъ, бѣше, разбира се, вардена. Често, когато той лѣжеше буденъ но­щя, умътъ му занятъ съ мисли за малки­тѣ църкви, той чуеше тропането отъ хо­денето на патраула по стѣнитѣ, и той знаеше че нѣмаше ни единъ часъ деня и но­щя, ко­гато кулата не бѣше напълно окупирана. Всѣка сутринъ той чувалъ стражътъ да се качва, когато новата стража се настаняваше прѣди ветхата стража да се освободи. Той желаше по сѣщия начинъ мирътъ Бо­жий като единъ гарнизонъ да окупира сърд­цата на Филипинскитѣ братия, щото гри­жата и лошитѣ прѣдчувствия, враговетѣ на чело­вѣчската душа, да не могатъ да влѣ­ватъ.

Тукъ има урокъ като какъ да надзира­ваме души­тѣ на другитѣ. Не е до­волно за проповѣдника или пастиря да се тру­ди да изпразди ума, той трѣбва да го държи пъл­ненъ. Той може да състави дру­жини за изуча­ване привлѣкателни прѣдмети по со­цио­логията, економията, етиката, историята. Не е до­волно за учителя въ Недѣлното Училище само да избличи ученика, чийто умъ се скита; той трѣбва да даде на ума да върши нѣщо, той трѣбва да на­прави мисълта си увлѣ­кателна, трѣбва умътъ да се прѣд­зани­мава. Има огромно значение въ оригиналното про­из­хождение на думата „прѣдвари.“ Да се прѣдвари, буквално значи да „дойде от­прѣдъ.“ Който до­хожда прѣвъ естествено може да се надѣва да остане въ владѣние. Ако само Църквата и Недѣлното Училище да можеха

да прѣдварятъ кръчмата и ко­марджилъка въ нашитѣ градове, па и сега, голѣма разлика щѣше да има въ обществения животъ въ народа ни. До ко­гато умътъ и сърдцето сж пълни съ нечисти мисли и желания, до то­гава и раз­говоритѣ и дѣлата на чело­вѣцитѣ ще сж скверни. Христосъ и учението Му трѣбва да изпълнятъ сърдцата на чело­вѣ­цитѣ.

T. K.

Завѣщанието на Ливингстона.

Както всѣки мисонеринъ и Ливингстонъ бѣ осъденъ да понесе обезсърчения и из­ненадания. Така слѣдъ десетъ годишни тру­дове въ Калобенгъ, Буритѣ, като имъ бѣше неприятно, дѣто той ги учеше да се отнасятъ благо и сира­ведливо съ мѣстното население (чернитѣ не­гри), напад­наха къ­щата му въ неговото отсъствие. Тѣ убиха нѣколко мъже и жени, отнесоха 200 дѣца въ плѣнъ като роби, и из­гориха мисийската стан­ция. Ливингстонъ много се наскърби за заробването на дѣцата, а колкото за лич­ната си загуба той казва въ завѣщанието си: „Дано Христосъ да приеме ча­дата ми за Своята Си служба, и да ги освѣти за нея! Моето благословение да почи­ва върхъ жена ми. Дано Богъ да я утѣшава! Ако часовникътъ ми се повърне слѣдъ моето за­минуване, той принадлежи на Агнесъ; Ако моятъ секстантъ (астрономически инструментъ) се повърне, той е на Роберта; Парижкиятъ ме­далъ е на Тома, и двуцѣвната пушка е на Зуза. Боже, бѣди отецъ на сирачетата, и съ­пругъ на вдовицата, заради Исуса. Буритѣ като ми ограбиха вещитѣ, избавиха ме отъ затруд­нението да правя завѣщание.“

T. K.

Какъ да живѣемъ най-добрѣ.

Не се тру­ди да сторишъ нѣкое велико дѣло; може да прахосашъ цѣлия си животъ сѣ за благо­вѣр­ние, което може никога да не дойде. Но понеже малки­тѣ нѣща всѣкога привличатъ и изискватъ вниманието ни, върши ги споредъ както се прѣд­ставятъ, съ великъ мотивъ за сла­вата Божия, да до­биешъ усмивката на Неговото удо­бръ­ние, и да правишъ добро на чело­вѣ­цитѣ. Да из­пълнишъ вѣрно дъл­ж­но­сти­тѣ на по­ло­же­ни­ето

си; да употребишъ до крайностъ дарбитѣ на своето служение; да носишъ досадителни смущения и дребни дразнения както мъченицитѣ понесоха мъченията и коловѣтъ на изгарянето; да намѣришъ и едната благородна чѣрта въ хората, които те смущаватъ; да туришъ най-благого значение на дѣла и думи, които не сж благи; да любишъ съ оная любовъ, съ която Богъ люби даже неблагодарнитѣ и лукавитѣ, да бждешъ доволенъ, да си изворъ верѣдъ една пуста каменна долина, като поишъ нѣколко слаби растения и цвѣта, или сегисъ тогисъ една жедна овца; и да правишъ това всекога, и не за слава отъ чловѣцитѣ, но заради Бога — това ще каже великъ животъ.

Т. К.

Вечерни Псалми.

Какъ могатъ да се употребятъ псалмитѣ за умиряване уморени и безпокойни нерви „нощно врѣме!“ Най-първо научѣте изусть нѣкои псалми тѣй добръ, щото тѣ да пѣятъ въ паметта ви безъ съзнателно усилие. Немалцина биха избрали първия псаломъ, като прилично въведение, и защото той възпѣва честития дѣлъ на благочестивия чловѣкъ, който се поучава въ закона Божий дѣня и нощя; четвъртия, за думитѣ: „Мирно ще легна и ще спя,“ осмия, за голѣмата му хубостъ, и за неразкъсваемата нишка, на която сж напизани деветѣтъ му бисери, Божията велика любовъ къмъ чловѣка; деветнадесетия, за възвишеността на небеснитѣ му фигури, хвалата му на закона и на правдата; двадесетъ и третия, за пастирския му образъ и атмосфера, и непоколебимото му упование; двадесетъ и четвъртия, за лирическото му съвършенство; и деветдесетъ и първия, защото „който живѣе подъ покрива на Всевишния“ бива безопасенъ и блаженъ, и когато е буденъ и когато спи.

Твърдѣ хубава група вечерни псалми може да се побере отъ Пѣснитѣ на Степенитѣ, начинайки съ сто и двадесетъ и първия. Всичкитѣ редове на тази малка поема дишатъ „малкитѣ роси на благия сънь:“

„Господъ, е който те пазѣ;
Господъ е покривъ твой отъдѣсно тебе.
Дѣня слънцето нѣма да те поврѣди.
Нито луната нощя.“

И безъ да споменуваме по число другитѣ

пѣсни на степенитѣ, ние намираме прѣснати по тѣхната повърхностъ свѣтли и очевидни като скжпоцѣнни камъне въ „Диамантовата Долина,“ такива скжпоцѣнности като слѣднитѣ: „Които се надѣятъ на Господа сж като гората Сионъ, която нѣма да се поклати; въ вѣкъ прѣбѣдва.“ „Величия направи Господъ за насъ! изпълнихме се съ радостъ.“ „Напраздно е вамъ да ставате рано, да лѣгате късно и да ядѣте хлѣба на скърбѣта; Господъ наистина дава сънь на възлюбленния Си.“ „Душата ми чака Господа повече отъ онѣзи, които чакатъ зората.“

Като размишлявашъ въ сърдцето си на леглото си, и си тихъ но не спишъ, почни да повтаряшъ псалмитѣ, що си запометилъ, и, не знаеиъ какъ, но има умирително влияние въ повѣрителния духъ на Псалмопѣвеца, въ хубостта на фигурелния езикъ, въ люлюподобното люлеяне на Еврейскитѣ паралелизми, на ритмическото издигане на строфата и антистрофата, която, като се продължи за малко врѣме клони тѣй да укроти тѣлото, ума и душата, щото твоитѣ мисли се укротяватъ, паметта ти се прѣпѣва и пада тукъ тамъ, и послѣ като тича по добръ познатитѣ редове, въ срѣдѣ Псалома, твойтъ Отецъ шепне „Села“ и дава на любезния Си сънь.“

„Недостойна употреба на свещенни думи ли,“ казва нѣкой? Твоята майка не тѣй е мислила, когато съ пѣснитѣ си е призовавала чета „свѣти ангели“ да пазятъ младенческото ти легло. Не тѣй е мислилъ Давидъ, защото той често се е приспивалъ съ пѣяне псалми. Опитай и ти това. То често ускорява дохождането на непокоренъ сънь а пъкъ и когато не прави това, то дава благодатно срѣдство.

„Небесата разказуватъ славата Божия, и твърдѣта възвѣщава дѣлото на ржцѣтъ Му. Дѣнь на дѣнь казува Слово, и нощъ на нощъ изавява знание. Безъ говорене, безъ думи, безъ да се чуе гласътъ имъ . . . Законътъ Господенъ е непороченъ, възвраща думата; свидѣтелството Господне е вѣрно, умудрява простия; повѣленията Господни сж прави, веселятъ сърдцето; заповѣдта Господня е свѣтла, просвѣщава очитѣ. Страхътъ Господенъ е чистъ прѣбивае въ вѣкъ. Сждбитѣ Господни сж истинни, купно и праведни.“ (Пс. 19; 1—4, 7—10).

РАЗНИ

Опустошена Армения: — Желѣзниятъ пѣтица, що се движатъ прѣзъ Мала Азия, може да приготвятъ пѣтя за промѣнения, що Европейската политика не е успѣла да извърши. Положението на работитъ въ Армения до сега показва твърдѣ слаби знакове за подобрене. Има вече нѣколко врѣме откакъ се издаде Султанско *ираде*, което даваше право да се построятъ изново нѣкои отъ многото черкви и манастири, които бѣха изгорени. Нищо обаче не се е сторило до сега. Въ едно голѣмо село въ вѣтрѣшността, населено само отъ Християни, което село било оставено тринадесетъ деня на грабителитъ, които отнесли почти всичко изъ селото, много къщи били изгорени; между които и Григориянската и Протестанската черкви, съ училищата и Протестанския пастирски домъ. Едничкото мѣсто, що можеха Протестантитъ да намѣрятъ за да държатъ събранието и училището си, била низка злѣ вентилирана къща. Тѣ сж много бѣдни, но мжжетъ женитъ и дѣцата принадлежачи на черквата сж задовили за работа, когато чули че Султанътъ разрѣшилъ да се строятъ молитвенни домове, и приготвили кирпичи, прѣнесли дъски и почвали да построяватъ съборенитъ стѣни. Тѣ работили деня и ноця, но щомъ се научили правителственитъ чиновници, работата била спрѣна, водителитъ затворени и щрафирани, а дъждътъ и снѣгътъ развалили плода отъ тѣхния трудъ. Този примѣръ самъ показва какъвъ е владѣющиятъ духъ.

— *Римо-Католическата Иерархия.* — Новата годишна книга на Римо-Католическата Черква подъ заглавие „La Ierarchia Catolica“ (Католическата Иерархия) е била наскоро отпечатана. Отъ нея се види, че Римската Коллегия Кардинали брои шестдесетъ и два члена, включително и двамата „in petto“ кардинали. Отъ назначенитъ отъ бившия Папа Пия IX кардинали, само четирма оставатъ — Кардиналитъ Ореля, Пароки, Ледочовски и Каноса. Петдесетъ и шестъ длѣжатъ червениятъ си шепки (берети) на Лева XIII. сегашния папа. Тридесетъ и четири отъ кардиналитъ сж Италианци, двадесетъ и шестъ сж чужденци; двадесетъ и петъ сж членове на курията (папския дворъ); три-

десетъ и четири сж кардинали — архиепископи; шестъ сж кардинали — епископи. Най-старитъ отъ кардиналитъ е Веронскиятъ Архиепископъ, Монсиньоре Каноса, който е една година по старъ отъ сегашния папа, именно 91 години; най-младиятъ е Капучинскиятъ монахъ Вивевъ Титоский, Испанецъ, който е само 46 години. Числото на Римо-Католическитъ патриарси е 14, 8 отъ Латинската черква и 6 принадлежащи на Източнитъ черкви. Числото архиепископи, които припознаватъ Папата е 174 отъ Латинската и 19 отъ Източнитъ черкви. Епископитъ броятъ 776. Цѣлото число патриарси, архиепископи и епископи е 1070. Прѣзъ папуването на Лева XIII. юрисдикцията на папата се е значително увеличила. Въ сегашно врѣме има двама повече патриарси, 31 повече архиепископи, и 101 повече епископи отколкото когато умрѣ Пий IX. Въ Европа има само 614 Римо-Католически епископски сѣдалища, отъ които 150 сж въ Италия.

КНИЖНИНА.

Списания и вѣстници, получени въ редакцията:

Надѣжда, списание за поука и забава особно за млади хора. Редактори Ат. Т. Илиевъ, Директоръ на Марийнската Дѣвическа Гимнизия и Ст. Момчиловъ. Стара Загора. Книжка 1 и 2.

Домашенъ Приятель, мѣсечно иллюстрирано списание за наука, промышленость и домакинство. — юбилеенъ край въ споменъ на 25 годишнината на Българското Евангелско Дружество. Год. XII Брой 4 и 5. Пловдивъ.

Православенъ Проповѣдникъ, иллюстрирано религиозно-нравствено списание. Редакторъ-Издателъ: П. С. Добропледний. Год. VIII. Книжка 1, 2, 3 и 4. Самоковъ.

Сѣятъ, мѣсечно земеделъско списание за економия земеделъне и скотовѣдство. Редакторъ Ив. П. Бързаковъ. Год. III. № 3 и 4. Варна.

Родина, иллюстрирано списание за литература и обществень животъ. Год. II. Кн. II и III. София.

Вѣстници: „Нар.-Права,“ „Новъ Вѣкъ,“ „Прѣпорѣцъ,“ „България,“ „Работа,“ „Народна Дума“ „Голгота,“ „Народенъ Листъ,“ „Надежда,“ „Извѣстникъ,“ „Изгрѣвъ,“ „Янтара“ „Свищовски Курьеръ.“ и др.